

Viborg Stift

ENERGI

ANBEFALINGER

TIL MENIGHEDSRÅD PROVSTIUDVALG OG STIFTSRÅD

2025-2028

Med henblik på at leve op til folkekirkens ansvar som kirke og den nationale målsætning indenfor energi og klima har vi formuleret følgende anbefalinger inden for de 5 temaer, der har vist sig efter alle provstier har fået udarbejdet en rapport af EnergiTjenesten

VIBORG STIFT
GRØN OMSTILLING

MENIGHEDSRÅD

KONVERTERING FRA FOSSIL ENERGI

At miljøvenlig varmeforsyning til kirker, sognegårde, præstegårde og andre bygninger får første prioritet blandt anlægsinvesteringer i denne menighedsrådsperiode:

- At vi i løbet af 2025, 2026 og 2027 udarbejder planer for udskiftning af samtlige af stiftets oliefyr til miljøvenlige energikilder, således at udskiftningen er gennemført inden 2030.
- At gasfyr udskiftes til miljøvenlige energikilder, når de eksisterende anlæg ikke længere er funktionsdygtige, dog senest i 2035.
- Som miljøvenlige energikilder regnes fjernvarme, varmepumper¹ og elvarme².

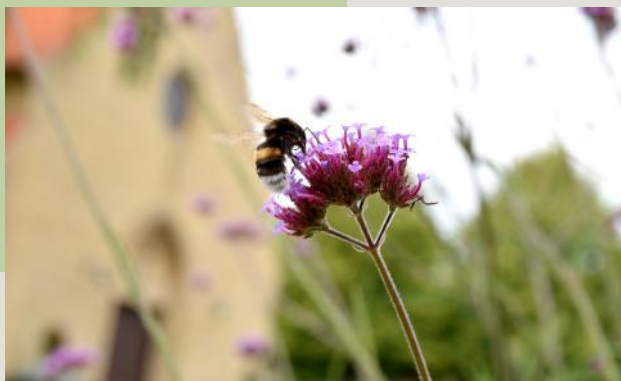
ENERGIBESPARELSER

- At realisering af energibesparelser er i vedvarende fokus både i forhold til drift og anlæg.
- At energiforbrug registreres og mindst 1 gang årligt evalueres i menighedsrådet.
- At vi prioriterer gennemførelse af forslag til energiforbedringer i de nye energimærker for præstegårde og sognegårde mv., som gennemføres i denne menighedsrådsperiode.
- At vi indtænker energirenovering i forbindelse med aktuelle eller akutte arbejdsopgaver i bygningerne, f.eks. i forbindelse med præstekifte i præstebolig.

NYBYGGERI OG BYGNINGS- VEDLIGEHOLDELSE

- At vi vedligeholder og renoverer vores bygningsmasse ud fra det vilkår at nybyggeri har en meget stor CO₂ belastning³
- At vi i forbindelse med vedligehold, tilbygninger og nybyggeri prioriterer holdbare, miljø- og klimavenlige materialer.
- At vi i forbindelse med tilbygninger og nybyggeri uanset størrelse får foretaget en livscyklusanalyse for byggeriet, og at vi overholder bygningsreglementets klimakrav til bygninger svarende til grænseværdier⁴ for 2025 eller de strammere krav for 2027 eller 2029.

KIRKEGÅRDSDRIFT

- At vi har et vedvarende fokus på ressource- og klimavenlig drift, samt øget biodiversitet
- At samtlige kirkegårde i løbet af denne menighedsrådsperiode får en grøn helhedsplan

VIDEN, UDDANNELSE OG KURSUSVIRKSOMHED

At vi hæver vidensniveauet i hele stiftet og etablerer en opmærksomhedskultur omkring vores brug af energi og vand, naturbeskyttelse, biodiversitet og affaldshåndtering⁵, herunder:

- At samtlige ansatte provstivis i stiftet i denne menighedsrådsperiode undervises i energibesparelse og får viden om minimering af energiforbrug
- At såvel præster som øvrige ansatte med ansvar for bygningers daglige drift undervises i opretholdelse af godt og sundt indeklima, herunder forebyggelse af skimmelsvamp⁶
- At introduktion af nye medarbejdere, menighedsråd og frivillige kommer til at indbefatte en introduktion til energibesparelser og øvrige grønne tiltag ud fra lokale forhold
- At vi prioriterer at deltage i uddannelsesprogram for kirkegårdsledere, gravere og øvrige kirkegårdsansatte, samt for kirkeværger og evt. andre repræsentanter for menighedsrådet med henblik på ressource- og klimavenlig kirkegårdsdrift, samt øget biodiversitet

¹ Der findes 3 typer varmepumper:

1. luft-vand-varmepumper, som udnytter varmen fra luften via en udedel placeret i nærheden af bygningen, og en indedel, som fordeler varmen med bygningens eksisterende varmefordelingsanlæg (radiatorer, gulvvarme eller kalorifere), samt leverer varmt brugsvand.
2. jordvarme-anlæg, som udnytter varmen fra jorden via jordslanger, og en indedel, som sender varmen til bygningens eksisterende varmefordelingsanlæg, samt leverer varmt brugsvand.
3. luft-luft varmepumper, som udnytter varmen fra luften via en udedel placeret på eller ved huset, og som fordeler varmen via en indedel, der indblæser varm luft. Leverer ikke varmt brugsvand.

² Elvarme kan være en god løsning til lejlighedsvis opvarmede kirker, men normalt ikke til andre større bygninger. Elvarme kan i nogle tilfælde kombineres med varmepumpe.

³ Opførelse af en ny bygning udleder mere CO₂ end opvarmning og drift i de efterfølgende 100 år.

⁴ Bygningsreglementets klimakrav (livscyklusvurdering).
Med de nye grænseværdier

⁵ Affaldshåndtering set i henhold til affaldspyramiden, hvor første prioritet er at undgå affald, anden prioritet er direkte genbrug og tredje prioritet er at vi fraktionerer vores affald, således at mest muligt genanvendes.

⁶ Foruden en sundhedsmæssig konsekvens kan angreb af skimmelsvamp have en væsentlig ressource- og klimamæssig dimension, hvis skimmelangrebet medfører omfattende sanering eller nedrivning af bygningen som yderste konsekvens.

PROVSTI OG STIFT

KONVERTERING FRA FOSSIL ENERGI

At miljøvenlig varmforsyning til kirker, sognegårde, præstegårde og andre bygninger får første prioritet blandt anlægsinvesteringer i denne menighedsrådsperiode:

- At provstierne fagligt og økonomisk understøtter menighedsrådenes planlægning og projektering af udskiftning af samtlige oliefyr (inden 2030) og af alle gasfyr (inden 2035) til miljøvenlige energikilder.
- Som miljøvenlige energikilder regnes fjernvarme, varmepumper¹ og elvarme².

ENERGIBESPARELSER

- At provstierne indsamler energiforbrug og løbende registrerer de større og mindre energiforbedringer fra 1.1. 2024.
- At anbefalinger i energirapporter, herunder nye energimærker, indgår som en del af provstesynet.
- At provstierne understøtter, at energirenovering prioriteres i forbindelse med aktuelle eller akutte arbejdsopgaver i bygningerne, f.eks. i forbindelse med præsteskitte i præstebolig.

NYBYGGERI OG BYGNINGS- VEDLIGEHOLDELSE

- At vi vedligeholder og renoverer vores bygningsmasse ud fra det vilkår, at nybyggeri har en meget stor CO2 belastning³
- At provstiet i forbindelse med bevillinger til vedligehold, tilbygninger og nybyggeri tilgodeser løsninger, hvori der prioriteres holdbare, miljø- og klimavenlige materialer.
- At provstiet i forbindelse med bevillinger til tilbygninger og nybyggeri uanset størrelse sikrer, at der er foretaget en livscyklusanalyse for byggeriet, og at dette overholder bygningsreglementets klimakrav til bygninger svarende til grænseværdier⁴ for 2025 eller de strammere krav for 2027 eller 2029.
- At stifterne i samarbejde udarbejder en ny version af "Kom godt fra start I BYGGESAGER i folkekirken" med øget fokus på vedligehold, renovering og bæredygtigt byggeri.

KIRKEGÅRDSDRIFT

- At vi har et vedvarende fokus på ressource- og klimavenlig drift, samt øget biodiversitet.
- At provstierne understøtter, at samtlige kirkegårde i løbet af denne menighedsrådsperiode får en grøn helhedsplan.

VIDEN, UDDANNELSE OG KURSUSVIRKSOMHED

At vi hæver vidensniveauet i hele stiftet og etablerer en opmærksomhedskultur omkring vores brug af energi og vand, naturbeskyttelse, biodiversitet og affaldshåndtering⁵, herunder:

- At provstierne alene eller i samarbejde udbyder kurser i energibesparelse for ansatte, menighedsråd og frivillige
- At provstierne alene eller i samarbejde udbyder kurser i opretholdelse af godt og sundt indeklima, herunder forebyggelse af skimmelsvamp⁶ for såvel præster som øvrige ansatte med ansvar for bygningers daglige drift.
- At provstierne understøtter, at introduktion af nye medarbejdere, menighedsråd og frivillige kommer til at indbefatte en introduktion til energibesparelser og øvrige grønne tiltag ud fra lokale forhold.
- At provstierne alene eller i samarbejde udbyder et uddannelsesprogram for kirkegårdsledere, gravere og øvrige kirkegårdsansatte, samt for kirkeværger og evt. andre repræsentanter for menighedsrådet med henblik på ressource- og klimavenlig kirkegårdsdrift, samt øget biodiversitet.
- At stiftet ved denne menighedsrådsperiodes udløb laver en konference om emnet, hvor alle aktører inviteres.

¹ Der findes 3 typer varmepumper:

1. luft-vand-varmepumper, som udnytter varmen fra luften via en udedel placeret i nærheden af bygningen, og en indedel, som fordeler varmen med bygningens eksisterende varmefordelingsanlæg (radiatorer, gulvvarme eller kalorifere), samt leverer varmt brugsvand.
2. jordvarme-anlæg, som udnytter varmen fra jorden via jordslanger, og en indedel, som sender varmen til bygningens eksisterende varmefordelingsanlæg, samt leverer varmt brugsvand.
3. luft-luft varmepumper, som udnytter varmen fra luften via en udedel placeret på eller ved huset, og som fordeler varmen via en indedel, der indblæser varm luft. Leverer ikke varmt brugsvand.

² Elvarme kan være en god løsning til lejlighedsvis opvarmede kirker, men normalt ikke til andre større bygninger. Elvarme kan i nogle tilfælde kombineres med varmepumpe.

³ Opførelse af en ny bygning udleder mere CO₂ end opvarmning og drift i de efterfølgende 100 år.

⁴ Bygningsreglementets klimakrav (livscyklusvurdering).
Med de nye grænseværdier

⁵ Affaldshåndtering set i henhold til affaldspyramiden, hvor første prioritet er at undgå affald, anden prioritet er direkte genbrug og tredje prioritet er at vi fraktionerer vores affald, således at mest muligt genanvendes.

⁶ Foruden en sundhedsmæssig konsekvens kan angreb af skimmelsvamp have en væsentlig ressource- og klimamæssig dimension, hvis skimmelangrebet medfører omfattende sanering eller nedrivning af bygningen som yderste konsekvens.

Viborg Stift

LÆS MERE

Denne folder giver et overblik – scan koden og find flere detaljer, værktøjer og inspiration til det grønne arbejde i Viborg Stift.

VIBORGSTIFT.DK

VIBORG STIFT
GRØN OMSTILLING

